

Ardealul

2

L E I

Abonament:
120 Lei anual, 60 Lei pe 6 luni.
Publicăm anunțuri și reclame.

CULTURAL, ECONOMIC, SOCIAL ȘI POLITIC INDEPENDENT
Apare săptămânal. — Redactor: OCT. LUPEANU.

Redacția și administrația:
Strada Mihai Viteazul No. 1.
— Casina Română —

ÎN FAȚA VIJELIEI

Să nu ne amăgim: Din clocoțul surd care răzbate tot mai mult până la noi, din lănițele unde este îngropat, acoperit în mod artificial, mâine, se va deslănțui de sigur uriașul cataclism depe urmele cărui nu vor rămânea numai milioane de ciungi și ologi, nu vor sgribura de suferinți numai nenumărați orfani de războiu — ci vor blestema din mijlocul ruinelor mohorite, brațele trunchiate ale atâtor monumente de arhitectură și artă, în fața cărora se'nchină azi o omenire. În acele accese de nebunie, pe care le va potența până la paroxisim, ireductibila vrăjmășie a oamenilor, din inima cărora a dispărut iubirea lui Isus Hristos, popoarele imvrăjbite vor mătura depe suprafața pământului întreg patrimoniul moștenit dela înaintași. În fața vedeniei, care ne obsedează tot mai mult, nu știm ce să facem, să plângem sau să ne proșter-nem o rugăciune. Un lucru rămâne neîndoelnic: după marele cataclism înțelepții vremilor de azi vor avea la ce medita, se vor putea întreba dacă omul a fost sau este capabil să-și aranjeze destinul pe acest pământ, fără normativul unei orândueli divine...

Ceasul vijeliei care poate bate în orice moment, cum ne găsește pe noi Români?!... Ne-am pregătit noi ca să putem ieși biruitori din înfricoșatele lui tălăzuri?! Care este oare pentru noi suprema țarie cu care vom putea pune sub cârmuirea noastră puterea vremurilor cumpănite ce ar veni?!

Gândul meu se reîntoarce la acele admirabile vremi de solidaritate națională ce-au precedat războiul trecut... Dincoace de Carpați fiecare sat a fost o unitate, betonată de cea mai desăvârșită solidaritate între intelectualul dela sat și țărănul nostru. Steagul bătaliei era dat dela marele comandament al neamului și el era purtat cu sfințenie, cu dârzanie, cu sacrificii sfășietoare dacă trebuia. O! mărețele conveniri culturale ale Astrei, vijelloasele alegeri parlamentare, cu volările nominale și publice, cu ardoarea și ținuta de epopee a tuturor fiilor neamului nostru de aci, vor rămânea cele mai mărețe pagini de conștiință și biruință românească.

Dar dincolo de Carpați?! În fiecare școală primară harta României Mari. Dascălul lămurea puilor de dorobanși că dincoace de Carpați trăesc milioane de frați subjugăți, pentru cari cu toții vor trebui, într'o măreață, în cea mai măreață zi a istoriei naționale, să prindă arma și să-și jertfească, fără mur-

mur, fără regret, însăși viața. Ce admirabilă, ce unică școală de idealism, de cea mai pură esență, a pregătit generațiile antebelice, dincolo de munții despărțitori și a făcut ca în ceasul cel mare să se facă o atât de măreață risipă de sânge și de jertfă pentru marile vis al neamului!

Dar zilele de unire, zilele sfinte ale îmbrățișărilor frățești, ale lacrimilor de cutremurare vărsate de noi toți?

Am văzut miunea ce s'a săvârșit întâiu în noi și-apoi prin noi, pentru

scumpul nostru neam!

Solidaritatea aceasta dorim s'o trăim din nou. S'auzim acelaș freământ al sufletului dela Nistru până la Tisa, din Maramureș la Dunăre și Mare. Atunci când el va fi o realitate deplină, putem privi cu întreaga liniște a sufletului în fața oricărei vijelii. Neamul nostru va ieși din orice furlună definitiv consolidat și va putea în sfârșit, sub pază și binecuvântarea Celui Atotputernic, să-și realizeze marea operă de civilizație, dela care ne-au împedecat vremi atât de întunecate și dușmani atât de nemiloși. *Ovidiu Hulea.*

MINORITARIII ȘI NOI

Este de cunoștință publică faptul că populația minoritară, și ne gândim deocamdată la cea maghiară, sau nu vrea, sau nu se poate încadra în ritmul viu al realității românești. Deși Ardealul are azi o structură socială mai avansată, ca aceea din era-grofilor, centrul de greutate al năzuințelor maghiare nu s'a deplasat concomitent cu această nouă schimbare de lucruri.

În sprijinul constatărilor de mai sus, reținem o declarație recentă a celui mai distins fiu, pe care l-a dat Ardealul reformat, a d. Alexandru Makkai, care în toată activitatea sa publică, s'a arătat un fanatic apărător al ideilor cu prestigiu. După știri provenite din autentice sursă maghiară d. Alexandru Makkai a publicat mai zilele trecute în ziarul din Budapesta »Láthatár« un articol intitulat »Nem lehet!« în care afirmă că »Soarta minoritarilor este azi o imposibilitate politică, mai mult chiar, o imposibilitate morală« și mai spune în continuare că »dacă Europa ar avea o conștiință, n'ar fi permis să o sufere, n'ar putea să o suporte«.

Cu toate că această afirmație nu s'a bucurat în cercurile maghiare din Ardeal decât de rezerve împărțări, totuși părerea aceleuia, care a păstorit timp de 10 ani viața credincioșilor reformați din Ardeal, trage destul de greu în cumpănă. Iar dată fiind personalitatea dublată de prestigiul scriitoricesc a fostului episcop, ne tentează gândul, să ne formăm și noi convingerea, că într'adevăr este imposibil ca populația minoritară maghiară să respire liber și etic în Ardealul descătușat și sobru.

Privită în lumina realității, chestiunea nu se prezintă însă așa de tragic, cum o vede actualul profesor universitar dela Seghedin. Este adevărat că stăpânirea nouă a distrus așezări arhaice și privilegii vechi, a căror pierdere a produs panică în rândurile conducătoare maghiare, dar aceasta nu înseamnă că statul românesc n'a creat noi posibilități de trăire, care adaptate la noul stil de viață adolelească, au asigurat poporului maghiar o viață omenească mai bună, decât cea oferită de feudalii lor asupritori.

Să ne fie îngăduit a mai remarca că pe plan social și politic chiar, acest popor nu se prezintă tocmai omogen. Cercetată mai de aproape chestiunea, constatăm că între aspirațiile clasei de sus și a celei de jos este un

antagonism, care nu este de loc de invidiat. Pătura de sus nu a întrerupt o clipă legătura ei spirituală cu Budapesta feudală și revizionistă, înbăcșită de spiritul arhaizant și parazit al evului mediu. Cultul acestor rămășițe istorice este atât de nedemn în raport cu progresul societății moderne și dat fiind caracterul său anacronic, nimic mai natural, decât să fie refuzat în mod automat de noua orânduire socială a Ardealului românesc.

E clar, ca lumina zilei că cu astfel de idei aparținătoare unui trecut aproape uitat, o viață armonioasă este imposibilă aici, atât din punct de vedere politic, cât și din cel moral. A merge pe acest drum înainte, recunoaștem și noi, fără a ofta: *nem lehet!*

Din fericire însă interesele păturii de jos, ale țărânimii nu sunt îngrădite de mentalitatea îngustă a politicianilor ariviști și demagogi. Poporul de jos se întreabă pe drept cuvânt, cum a trăit în trecut și cum trăește în prezent? Pentru ei exproprierea marilor latifundii și conversiunea datorilor agricole, sunt binefaceri simțite și trăite. De aceea ei au o altă conștiință cetățenească, căreia poporul de jos nu i-a pus vâmi de oprire. Astfel că pentru ei situația de minoritari nu este o imposibilitate istorică, ci dimpotrivă o posibilitate evidentă de-a putea folosi pe cale onestă energiile de muncă, pentru ași ridica standardul de viață.

Un caz elocvent petrecut sub ochii noștri confirmă aceste constatări.

Deputata engleză, contesa de Atholl, o luptătoare de mare prestigiu pe linia politicii democratice, a ridicat în nenumărate rânduri proteste în Camera Comunelor, cerând dreptate pentru țărâni din Transilvania, combătând pe latifundiarii maghiari, sprijiniți de propaganda deșănțată a lui Rotermeere. Acest oaspe distins se află tocmai acum într'o vizită la noi în țară și iată cum murmurul profund al populației maghiare din Ardeal știe să țâșnească viu și spontan și să grăiască așa: »Massele maghiare din România nu cer dreptatea« lui Mussolini, că noi vrem pace înainte de toate, pentru care vom lupta alături de frații noștri Români, apărând independența acestei țări și tratațele de pace. Când ducesa de Atholl se va întoarce în țara sa și va vorbi despre voința de pace a poporului român, între altele va putea spune, că în România minoritățile maghiare, în numele cărora a vorbit domnul

Mussolini, nu se identifică cu campania revizionistă.

Acceptă cred oricine, că oricât de izolat ar părea acest glas, comentariile sunt de priros.

În schimb să revenim la conștiința Europei, a cărei existență d. profesor Al. Makkai o trage la îndoială.

Există, Domnule Profesor, o conștiință așa numită europeană, care a fost foarte vigilentă și activă în trecut. Ungaria n'a prăbușit-o anul 1918, ci tocmai *conștiința aceasta europeană*, de care vorbiți, înaintea căreia plutocrația maghiară și-a pierdut orice autoritate și simpatie.

G. Vulcu.

Reuniunea Meseriașilor

În orașul nostru cu o covârșitoare populație străină, puținii meseriași și comercianți români de mulți ani se găsesc organizați într-o asociație pe bază de statute și recunoscută de foruri ca persoană juridică. Asociația dăinuiește păstrându-și de dragul tradiției numele vechiu de: Reuniunea meseriașilor și comercianților români din Aiud. Organizația are alifșiată în fruntea statutelor și a programului său promovarea intereselor culturale, morale și materiale ale membrilor. Menirea aceasta frumoasă care i-a determinat la timpul său înființarea, ajunge ca importanța ei în acest cuib străin să fie temeinic apreciată din partea tuturor oamenilor de bine.

Dar acești puțini meseriași și comercianți români cari după probușirea vechiului regim au avut gândul și îndrăzneala să-și afirme existența ca tagmă și colectivitate, se găsesc în raport cu organizația tagmei similare a străinilor, într-o situație mult mai umilită și mai înapoiată. Ungurii sunt puternic și bine încheși în organizația meseriașilor lor având local propriu cu încăpătoare săli de lectură și conveniri, cu o vastă bibliotecă cuprinzătoare de tot ce-i necesar și valoros și cu cea mai încăpătoare sală de spectacole, unde se agită și desfășoară toate manifestările claselor sociale ungurești. Drept e că aceștia au la spate o dăinuire mult mai veche, au dispus de mijloace mult mai înbelșugate din vremurile când ei stăpâneau și au fost sprijiniți totdeauna cu multă râvnă de rassa lor întreagă.

Ori acum cu întorsătura vremilor e rândul nostru a Românilor ca tot cu aceeași și încă mai multă râvnă să ne sprijinim clasa de mijloc în strădaniile ei spre cultură și bunăstare.

Reuniunea meseriașilor și comercianților noștri înainte cu câțiva ani își adăpostea activitatea și bruma de bibliotecă de care dispune în niște căruciumi dosite prin murdare uliți și colțuri ale orașului, ținându-și și dințele, conferințele, convenirile și instrucțiile corale ală-

turi de urletele și scârțăelile unei nu prea selecte clientele de căruciumă.

În atari situații sprijinirea clasei noastre de mijloc constituite și organizate cu scopul de a se cultiva și cu strădania de a se apropia cel puțin de nivelul tagmei similare străine, era și rămâne o imperativă cerință națională. Căci Reuniunea meseriașilor este unica și indispensabilă școală unde clasa noastră de mijloc, copleșită de ostenele și truda profesiunilor, are prilejul de a se întâlni și împrieteni cu cartea și gazetele și de a se transfera după istoriile muncii materiale într-o atmosferă liniștitoare de indeletnicire spirituală și culturală.

Tineretul meseriașilor aici se întâlnește și se pregătește nestânjenit pentru reprezentațiile cu coruri și declamări, cu monologe și piese teatrale, cari toate au un indiscutabil preț întru câștigarea de frumoase cunoștințe și însușirea de maniere civilizate. Aici se adună toți membri pentru ca să schimbe idei între dânșii, să se antreneze la discuții călăuzite de conducătorul lor, să asculte conferințele și să se distreze chiar în mod cinstit și moral, fără primejdia alunecării pe povârnișuri degradante.

Iată pentru ce sprijinirea Reuniunii, participarea la reprezentațiile și manifestările ei este o prețioasă contribuție la ajungerea scopului și silințelor ei spre civilizație și înaintare.

În trecut atât județul cât și orașul a făcut gesturi frumoase votând și dând ajutoare Reuniunii — la indemnul și intervenția oamenilor înțeleghători. Astăzi Reuniunea e ocrotită tot de primărie într-o sală mică, care însă e departe de a fi corăspunzătoare și încăpătoare potrivit cu menirea și năzuințele ei. Se fac toate eforturile pentru câștigarea unui local potrivit. Meseriașii și comercianții români nu sunt atât de instăriți ca din propriile puteri să-și achiziționeze localul dorit. De aceea două cărări ne sunt la îndemână spre a-i ajuta: În particular sprijinindu-le bransa și profesiunea; nici odată și nimic la străini, câtă vreme avem meseriașii și comercianții noștri români. Apoi sprijinindu-i în colectivul societății lor cu meniri atât de folositoare afișate în fruntea statutelor și a programului de activitate.

Toți de o potrivă avem o morală obligată de a jertfi și contribui și cu obolul nostru la înălțarea nivelului cultural, moral și material al păturei noastre de mijloc, de care țara și neamul are lipsă și o vrea la înălțimea vremurilor de azi.

L.

CINEMA „APOLLO”

Miercuri la ora 9, Joi la orele 5 și 9.

OPERETĂ STRĂLUCITOARE!

DULCE ADELINA

cu IRENE DUNNE

În județul Gorj s'a prăbușit un deal

Ziarele din săptămâna trecută ne-au adus vestea, că în comuna Bibulești din jud. Gorj a alunecat un deal de întindere de 140 pogoane, îngropând o pădure ce se afla sub el și distrugând tot avutul a șapte familii cu câte 4—5 copii. Prăbușirea aceasta s'a produs cu puține semne prevestitoare. Locuitorii își reamintesc doar o crăpătură în scoarța pământului, apărută în toamnă, dar atât de mică, încât nu i-au dat atenție. În ziua de duminică, 31 Ianuarie, pe inserate, s'au auzit șgomote înfundate, cari au îngrozit pe bieții oameni și mai înainte ca ei să se fi putut desmeteci, catastrofa s'a și produs. În urma ei au rămas șapte familii cu gospodăriile distruse fără posibilități de refacere, iar ceilalți locuitori au rămas cu inima plină de groaza altor surpări. Organele administrative s'au dus la fața locului, au constatat dezastrul și fără îndoială, ele își vor lua sarcina ajutorării sinistraților, așa cum se cuvine în asemenea cazuri.

După aceasta, desigur, vor merge la fața locului comisii de geologi, ca să studieze fenomenul. Oamenii de știință, cari își dau seama, că tot ce este în natură este supus schimbărilor, dornici să afle legile după cari se petrec aceste schimbări, vor scruta acest fenomen, folosindu-se de toate metodele și mijloacele de

cercetare de cari dispune știința modernă. Prin muncă sistematică vor ajunge să dea explicația acestei alunecări de teren și astfel vor mai afla câte ceva din însușirile bătrânului nostru pământ, îmbogățind patrimoniul cultural al omenirii.

Cum vor proceda acești savanți la cercetarea fenomenului?

Există două concepții asupra fenomenelor din natură, cari duc la două metode de cercetare deosebite. Concepția finalistă spune, că tot ce există în natură este alcătuit conform scopului său, deci vom afla legile fenomenelor, dacă cunoaștem scopul urmărit. Concepția cauzală susține, că fiecare schimbare își are *cauzele ei*. *Vom putea înțelege cum se produce o transformare, dacă aflăm mai înainte cauzele ei.*

După o lungă luptă între cele două concepții, cea din urmă a reușit să domineze cercetarea științifică.

De fapt știința însemnează prevedere. Ori nici finalitatea pură, nici finalitatea iminentă, nu se bazează pe realități controlabile și deci nu ne pot oferi o posibilitate de prevedere a fenomenelor. În schimb legea cauzală este un raport sesizabil între fenomene. Ea se stabilește pornind dela studiul realităților.

În cazul de care ne ocupăm, specialiștii vor examina alcătuirea straturilor geologice din

„Câine mușcătoare”

Această acordare de cuvinte în conflict cu elementele gramaticii pe care o buchisează copiii în școală, care diformează graiul și jignește urechea românească — nu e o glumă din partea noastră. Este o realitate, care îți înțeapă ochii cu slovele-i mari desenate pe un carton alb învechit deja de ploii și intemperii de când stă ținut în văzul trecătorilor deasupra intrării unei case destul de frumoase din punet de vedere edilitar, din Strada Unirii.

Și dacă noi dăm atenție acestui afiș banal, punându-l la gazetă, nu o facem ca să ne amestecăm fără treabă în daraverile stimabilului proprietar sau locatar, care vrea să și prevină mosafirii de primejdia caninului obiceiului de a mușca, ci pentru că faptul în sine are o semnificație.

Astăzi după aproape două decenii de stăpânire românească e o condamnabilă ignoranță și chiar o îndrăzneală incalificabilă să-ți bați joc în felul acesta de limba statului, pe care dacă nu vreau să o învețe, dar trebuie să o cinstească toți cetățenii țării. Cazuri similare de schimonosirea limbii românești se întâlnesc prea des în diferitele întrebunări reclamate de multiplele exigențe ale vieții sociale, cari necesită obștească publicație. Ori care cetățean român știutor de carte cred că ar putea, reamintindu-și, să înșirue multe asemenea aberațiuni.

Ce l-ar costa oare pe catățeanul necunosător în deplină măsură al limbii statului și neindemânat în construirea corectă a frazei românești, dacă atunci când are nevoie de a face comunicări de interes public, s'ar adresa fără sfială oricărui român competent în materie. Nu cred că ar fi refuzat vre-o dată. Ori dacă neglijează această procedură, o face din două motive: sau că îi deroagă a se deranja coborând la ajutorul și îndrumarea unui competent, sau că intenționat și disprețuitor stâlcește limba oficială a regimului. Ambele cazuri implică vinovăție!

Regulele și modalitățile afișajului sunt cuprinse într'un regulament al primăriei, fiind afișarea un beneficiu al Comunei. În cazul când afișajul e concensionat, e în dreptul Conducerei comunei a pretinde Concesionarului să nu se dea curs nici odată afișării publicațiilor, întrucât nu vor fi corect, și acceptabil redactate din punct de vedere al limbii. Și tot pentru a se curma abuzurile de felul acesta se impune pe lângă luarea de măsuri din partea autorităților competente și o veghere și un control general cu denunțarea cazurilor din partea tuturor patrioților cu bun simț și cu dragoste pentru limba românească...

L.

Din casa nici unui român să nu lipsească „Aiudul”

acel loc. Vor găsi de ex, un strat nisipos și poate ceva infiltrațiuni de apă, cari acum din cauza abundenței de umezeală au pătruns în acel strat în măsură mai mare, au măcinat baza dealului, cauzând oarecari goluri și apoi surpări interne, al căror șgomot surd s'a și au'it. În urma acestora s'a produs alunecarea. Astfel de alunecări se vor mai produce și în alte locuri, unde cauzele de mai sus vor fi realizate.

Metoda cauzală a explicării fenomenelor este singură științifică și permite prevederea altor fenomene analoge.

Omul nepătruns de spiritul științific este aplicat spre raționare finalistă, fiindcă în cele mai multe cazuri aceasta este mai comodă. Apucând pe povârnișul ei el ajunge la rezultate absurde.

Cercetarea bazată pe cauzalitate cere o muncă grea și îndelungată. Uneori cauzele cari contribuie la producerea unui fenomen sunt așa de multe și raporturile dintre ele atât de complicate, încât cercetătorului îi scapă din vedere unele din ele.

Știința, în asemenea cazuri, recunoaște în mod onest, că nu este încă în situația de a da o explicație complectă. Fenomenul respectiv își așteaptă lămurirea științifică dela o epocă viitoare, cu mijloace de cercetare mai perfecte.

Ion Nistor, profesor.

Dela Astra

În seria conferințelor inaugurate de „Astra” — vineri, 12 Februarie, a vorbit dl inspector general I. Viciu despre: *Trei întâmplări din viața mea*. Distinsul conferențiar începe prin a declara că toată viața D-sale și-a îndrumat-o pe-o pantă de seriozitate, pe care o accentuiază, în mod special, la începutul acestei conferințe, în care, făcând abatere dela legile cele consacrate conferințelor, va expune trei întâmplări, pe care D-sa le consideră absolut ieșite din comun — mai ales două din ele — vrednice de-a se broda pe ele câteva reflexiuni filosofice. Ne vom opri și noi mai ales asupra acestor două întâmplări: întâia, când conferențiarul, pe atunci elev în cl. IV. a liceului de stat din Sibiu, era în căutarea sumei de 20 de cruceri, pentru a-și putea cumpăra utenziile necesare pentru desemnul artistic, către care simțea o deosebită atracție. Sufletul nevinovat al elevului sărac s'a întors cu rugăciuni către Dumnezeu, să-i ajute să găsească suma de lipsă. Trei zile s'a rugat, și-a patra a plecat pe-o rută pe care și-o fixase înainte, cu ochii țintă la drumul, în praful căruia aștepta să zărească banii ceruți cu-atâta încredere și ardoare. În cursul acestui drum, Dumnezeu i-a și dat exact suma cerută, nu însă în forma pe care o aștepta, ci fiind întâlnit de un profesor sas, care, fără să-l cunoască, l-a întrebat dacă nu cumva ar voi să pună popicele pentru o societate, oferându-i, în caz afirmativ, exact suma de 20 cruceri. Astfel a ajuns în posesiunea sumei dorite.

A doua este o întâmplare cu o icoană a sf. Ioan Botezătorul. Adusă de o rudă, călugăriță, chiar dela sf. Mormânt și păstrată ani de-arândul pe un dulap. Într-o zi, fără nici un agent fizic exterior, icoana cade în fața biroului de scris a autorului. Intrigat de acest eveniment neașteptat, conferențiarul-ingenier, om învățat cu rigorile cercetării exacte — examinează toate posibilitățile căderii și nu ajunge să poată accepta pe nici una. Să nu fie oare vreun regizor nevăzut? I se întreabă, de încheiere dl. inspector Viciu. După ce D-sa a arătat că toate explicațiile celalalte par atât de neverosimile — 1 la 1000 — concluzia în favorul unei puteri spirituale — pare singura explicație ce se imbie.

Conferința a fost ascultată cu tot interesul de-un public select și răsplătită cu aplauze imbelșugate.

D-l director O. Hulea, președintele Astrei, a remarcat că prin această conferință d-l inspector general Viciu nu numai că nu a pierdut nimic din prestigiul și autoritatea D-sale de om de știință, dar prin felul riguros științific prin care a analizat și expus aceste întâmplări și prin singura concluzie logică care se putea trage — aceea a unui regizor de dincolo de hotarele lumii materiale — D-sa a subliniat un adevăr pe care fiecare îl poate confirma prin întâmplări din propria viață. Acești regizori sunt forțele spirituale și mai ales marele Dumnezeu. De încheiere d. președinte a făcut un călduros apel către cei de față să sprijinească gazeta „Aiudul” — al căru prim număr a ieșit de sub teascurile locale.

Vineri, 19 Februarie, ora 6 d. m. va conferința, tot în sala cinematografului, d-l prof. I. Nistor despre: *Telegrafia fără fir*. Rugăm on. public se binevoiască a ne onora și de astă dată, cu distinsa sa prezență.

Incercați și o să vă convingeți
că numai la bodega

ONAC

veți găsi cele mai bune și ieftine vinuri, zilnic mezeluri proaspete de Sibiu și tot felul de aperitive, țuică caldă etc.

Pâine, franzele și cornuri de prima calitate, coapte în brutăria proprie.
Nu uitați, faceți încercare.

Bodega și brutăria

ONAC

Plaja Reg. Ferdinand No. 9

Un semn de bucurie

Dovadă că apariția gazetei „Aiudul” a fost primită cu mare bucurie în rândurile publicului românesc este și faptul că, în seara zilei de 12 Februarie români din toate păturile sociale, intelectuali, comercianți, meseriași și plugari în urma unuia mic apel ce a fost lansat s'au întrunit la o consfătuire cu privire la apariția și susținerea acestei gazete. În acest scop s'au constituit două comitete:

1. *Comitetul de redacție* din care fac parte Dnii prof. Octavian Lupean ca prim-redactor, prof. Ovidiu Hulea directorul liceului „Titu Maiorescu”, Dr. Ioan Baltariu notar public, insp. Emil Neamțu dir. inschisorii centrale, Medic Dr. Mihail Alexandroff directorul Sanatorului, Dr. Nicolae David primarul orașului, prof. Gheorghe Vulcu și Ieronim Păstrav.

2. *Comitetul de administrație*: Dnii Dr. Simion Pădureanu avocat, Ovidiu Udrea primpretor, Alexandru Purceilă comerc., Dr. Roșian Valer avocat, prof. Ioan Nistor, Dumitru Bucur și Romul Lupeanu.

Ținem să semnalăm că primul număr al gazetei apărut încă înainte de ținerea acestei consfătuiri a fost achitat în întregime de Dl. Alexandru Purceilă comerciant.

S'au făcut cu această ocazie și subscrieri pentru înființarea unui fond de susținere al gazetei la care au răspuns toți cei de față după cum urmează:

Dl. Dumitru Bucur cu suma de 3600 lei anual, Dr. Nicolae David primar 1200 lei, Alexandru Purceilă comerciant 1000, Ioan Onac brutar 1000 lei, Drăguț Candin comerciant 1000 lei, Dionisie Bedeleanu pensionar 1000, Mihail Oltean comerc. 1000, Romul Lupeanu funcț. 1000, Banca „Goronul” Aiud 1000, Farmacia Hagea 1000, Dr. Aurel Șerban avocat 1000, Dr. Simion Pădureanu avocat 1000, Ioan Viciu insp. ind. 1000, Dr. Adrian Dărămuș avocat 1000, Dr. Mihail Alexandroff director la Sanator 500 lei și 50 abonamente, Dr. Ioan Baltariu notar public 500, Ovidiu Udrea primpretor 500, Ovidiu Hulea director 500, Negru Nicolae casier 500, Dr. Nicolae Marcu dir. de bancă 500, Emil Neamțu dir. inchisorii 500, Dna Tulia Dr. Albini dir. gimn. de fete 500, Dr. Teodor Gruită medicul orașului 500, Iosif Țelnariu cismar 500, Alexandru Rubțov dir. gimn. ind. 300, Dr. Aurel Muntean medic veterinar 300, Cornel Gh. Cosma intendent 300 lei, Ioan Ciungan funcț. 300, Iosif Dănil comerc. 300, Iosif Herdea director 300, Rodean Iuliu funcț. 300, H. Dumutrescu prof. 300, Ion Nistor prof. 300, Pamfil Ordeanu pensionar 200, Loghin Popa econom. 200, Vasile Radu controlor 200, Izidor Domșa ferar 200, Gheorghe Mărginean funcț. 200, Constantin Mara crișmar 200, Dominic Rusu pantofar 120 și Emil Șuteu pantofar 120 lei.

În total Lei 25.340.

Pe noi cari ne-am angajat a scrie și a redacta această gazetă ne-a încurajat foarte mult faptul cum toți românii au știut să aprecieze și să sprijinească acest început ceia-ce ne obligă ca și noi să promitem că ne vom nizu și ne vom da toată silința ca să fim pe placul tuturor.

Nu putem să nu remarcăm faptul cum comercianții și meseriașii români au înțeles și-au răspuns așa de frumos la complectarea listei de subscripție astfel că prin aceasta se dovedește că clasa de mijloc înțelege să-și facă datoria și pentru aceasta merită toată atenția.

Lista de subscripție de mai sus, rămâne deschisă și pe această cale facem cunoscut tuturor bunilor Români cari voesc să sprijinească această gazetă că atât subscrieri cât și abonamente se pot face zilnic în biroul redacției și administrației la Casina Ramână.

Redacția și Administrația.

Domni cari doresc a se abona la gazeta noastră sunt rugați-o ne comunica adresa.

Abonamente se pot face zilnic la biroul administrației în localul Casinei Române

Pentru Românii

secuizați

Pentru acei Români, pe cari vremile ni i-au smuls, Ministerul Instrucțiunii a pornit, din toamna aceasta, o muncă stăruitoare, la care ne invită să participăm cu toții.

Astfel, între altele, ministerul a cerut fiecărei școli secundare să ia în grija sa, pentru a-l redeștepta și înzestra cu hrană sufletească, un sat româneac secuizat. Școlile secundare din Aiud au primit comuna Ogari din jud. Mureș.

Pentru a le putea trimite o carte românească, o troiță, un vestmânt sacru, Asociația profesorilor din Aiud va aranja *sâmbătă, 20 Februarie, o serată artistică urmată de dans* Elevii liceului „Titu Maiorescu” vor juca nemuritoarea comedie a lui Caragiale: *„O scrisoare pierdută”*. Interpretarea ei, în condițiuni acceptabile, a cerut de sigur mari eforturi din partea elevilor și-a profesorului, care i-a instruit.

Asociația profesorilor face, pe această cale, un călduros apel către toată suflarea românească din acest oraș, rugând pe toți bunii Români să contribuie cu obolul lor, ori cât de modest, la realizarea acestui gând atât de frumos.

Instituțiile noastre, tinere încă, n'au altă posibilitate de-a veni în ajutorul acestor frați, decât apelul la contribuția publică. Poate, ce bucuroși am fi, se vor găsi și familii românești, cari să ajute cu cât de puțin și pe elevii, pe cari am dori să-i putem aduce, pentru cultură, la școlile noastre.

O felicită din Ogari, tovarășe pentru Unica fiică a unei familii românești sau un puic de român secuizat, lângă singurul copil al alteia, ce gesturi admirabile ar fi. Copile și copii cari primesc botezul național, în România Mare, în Aiud! Chiar în Aiud! Ar fi de sigur cel mai grăitor simbol al marilor prefaceri pe care le trăim. Dumnezeu să ne-ajute!

Teatrul românesc

Orașul nostru în care producțiuni de adevărată valoare artistică sunt mai rare, a fost vizitat în ziua de 15. II. a. c. de Dl. Pepe Georgescu dela Teatrul Național din București. În fața unui public numeros s'a jucat piesa d. Mihail Sorbul „Dezertorul” atât de mult gustată de publicul bucureștean. D-l M. Sorbul nu este la întâia încercare artistică în domeniul dramaturgiei românești. „Patima Roșie” și „Ion” au cucerit prin realismul lor psihologic în serie primul loc pe scenele teatrelor noastre din țară, traducându-se și în limbi străine. Tot această notă realistă, care trece uneori în cruzime, a dat și piesei D-sale „Dezertorul” o actualitate vie.

Interpretarea legeră și sigură, naturală și sobră a D-lui Georgescu în rolul lui Silvestru Trandafir, a dat întregului decor artistic o deosebită savoare, pe care-l întâlnim numai la artiști cu reale însușiri și inepuizabile resurse dramatice. La fel d-șoara Coco Ștefănescu a fost peste așteptări în rolul Ingrat de soacră și femeie, adevărat stâlp al familiei, tranșantă în momentele cele mai penibile, trăite în Bucureștiul bântuit de toate cruzimile războiului. D-na Mimi Georgescu de o supleță reținută și totuși atât de firească, a creat o Aretie virtuoașă și mândră, de o finuță sufletească vie, fără a trece nici marginile unui calm adecvat rolului său bine studiat și perfect realizat.

Astfel de manifestațiuni artistice rugăm să se repete cât mai des, rugând pe prietenii noștri artiști să ne arate chiar opere moderne luate din actualitatea repertoriului teatrului din capitală.

Știrile săptămânii.

■ **N-rul prim** al Gazetei noastre a fost trimis prin curier la toți românii din Aiud, dar se vede că acest mijloc nu e potrivit, într'u cât emisarul nostru nu și-a făcut constientios datoria. Să ne ierte deci cei ce n-au primit gazeta. Acum trimitem prin poștă — sperând că va ajunge la destinație și că toți Români din Aiud vor înțelege să ne sprijinească cumpărând gazeta sau abonându-se. Cetitorii cărora li s'a trimis gazeta de probă și nu au restituit-o sunt considerați ca abonați.

■ **Jocuri naționale.** În vederea marelui bal pe care îl organizează anual Societatea Principele Mircea, membrii acestei societăți au organizat în sala festivă a Primăriei sub conducerea D-lui Lt. Dincă C. dela Bat. 6 V. M., exerciții pentru popularizarea frumoaselor și originalelor jocuri naționale „Romana și Tarina”. Sedințele se țin de trei ori pe săptămână: Lunea, Marțea și Joia, cu începere dela orele 18. Chiar în puținele ședințe pe care le-au ținut până acum membrii societății au obținut frumoase rezultate, iar interesul public crește zilnic și din ce în ce mai multă lume din societatea aleasă ia parte la aceste ședințe. Lăudăm inițiativa frumoasă și națională a Societății Principele Mircea și felicităm pe Dl. Lt. Dincă C. pentru deosebitul interes deșus și rezultatele frumoase obținute.

■ **Concertul simfonic** al orchestrei Bat. 6 Vânători de Munte dirijat de d-l Sublocot. Huhulescu Gh., în seara zilei de 13 c. a fost un adevărat eveniment artistic. Programul select, publicat în numărul nostru din 11. II. a fost executat cu o surprinzătoare precizie. D-l Sublocot. Huhulescu sosit de curând în orașul nostru s'a prezentat ca un excelent și iscusit mănuior al baghetei. De aceea ne place să credem, că după acest bun început d-sa va continua să mai procure publicului Aiudean asemenea momente de adevărată înălțare sufletească. Absența unei părți a publicului din Aiud nu trebuie să-l descurajeze, Desvoltarea simțului marelui public față de arta muzicii este o operă grea și cere din partea specialistului o perseverență fără margini. Sperăm că cu altă ocazie publicul va onora cu prezența sa în modul convenit manifestațiile de acest fel.

■ **Judiciare.** În procesul pornit de Liga Antirevizionistă Română împotriva inculpatului Kocsis Alexă din Aiud pentru murdărirea într'un mod atât de vulgar și josnic a unei placate a Ligei și a Astei — care conținea invitația înaltelor noastre instituții naționale și culturale adresate fiilor neamului pentru a lua parte la serbarea aniversării Unirii din 1 Dec. 1918 — Judecătoria locală la dezbaterile din 12 a lunei curente calificând fapta de delict de ofensă a națiunii, bazată pe dispozițiunile noului cod „Regele Carol II.” și-a declinat competența în favorul Tribunalului de Alba, unde urmează să se judece această infracțiune.

■ **O moarte misterioasă.** În ziua de 15 Februarie în apropiere de cantonul C. F. R. Nr. 242 din dosul Cazarmei de Pioneri a fost găsit cadavrul unei femei. Dus la morgă și făcându-se cercetări s'a constatat că femeia se numea Pasca Dița în etate de 83 de ani și este din comuna Ciunbrud. Pentru a se stabili cauza morții s'a dispus facerea autopsiei.

■ **Carantină pentru câini.** Cu ordonanța dată de d-l Primar în ziua de 15 Februarie a. c. s'a instituit carantină preventivă asupra câinilor 90 de zile. În acest timp toți câinii trebuie ținuti legați ziua și noaptea. Câinii aflați liberi pe străzi vor fi exterminați prin otrăvire și proprietarii constatați vor fi dați în judecată. Aceasta din motivul că în comuna Aiudul de sus s'a constatat boala de turbare la câini și sunt suspiciuni de existența boalei și în cuprinsul orașului.

■ **Deces.** Primim dela Teiuș acum la încheierea gazetei vestea tristă că a murit Doctorul Aurel Ijac. Vestea ne-a copleșit de sinceră durere, intrucât toți cari l-am cunoscut, l-am stimat și iubit pe vrednicul medic

Dr. Ijac. A fost unul din generația de înainte de rezboi care s'a dovedit în toate împrejurările bun român, luând parte la frământările și neamului cu căldură și entuziasmul care caracteriza acea generație. Exprimăm familiei sincere condoleanțe. Odihnească în pace.

AIUDUL SPORTIV

Dela District

Returul de primăvară a campionatului Districtului Aiud probabil că va începe la data de 14 Martie 1937, dacă timpul va fi favorabil.

În conformitate cu dispozițiunile C. C. A. București, viza carnetelor de arbitri pe anul 1937 se va face până la data de 28 Februarie 1937.

După această dată nici un carnet nu se va mai primi spre vizare, dându-se dispozițiuni grupărilor proprietare de terenuri să rețină carnetele cari nu au viza curentă.

Grupările Arieșul din Turda și Ind. Sârmei din Câmpia Turzi care activează în Liga C. sunt suspendate de Liga de Nord Cluj pentru netrimiteria situațiilor materiale dela machturile organizate în toamnă, punând Liga în situația de a nu putea întocmi lucrările la timp.

Ping-Pong

Duminică 14 Februarie a. c. a avut loc în sala Meseriașilor un concurs de Ping-Pong organizat de merituosă grupare „Tineretul Comercial Aiudean”, la care a luat parte reprezentativa Aiudului contra reprezentativei Alba Iulia.

Rezultatul:

1. Pe echipe	Aiud—Alba Iulia	13:12
2. Dublu Domni	Alba Iulia—Aiud	2: 1
3. Individual	Aiud—Alba Iulia	2: 1

Aiudenii cuceresc două frumoase victorii față de o victorie a Alba Iuliei.

Acest soi de sport care este foarte folositor și distractiv înlocuiește tenisul și se poate juca pe orice timp și ori unde.

Este un sport ușor pe care-l pot practica atât băieții cât și fetele dela cea mai fragedă vârstă până la bătrânețe, fără nici un pericol.

La noi în Aiud Sub. Lt. Nicolau N-lae distinsul poli sportiv a reușit a-i da o extindere mai mare și a înșeaba o grupare mai serioasă, însă de un an de când el se află la Inst. de Educație Fizică activitatea societății a stagnat și n'am mai avut ocazia să asistăm la o astfel de întâlnire.

Organizarea acestei întâlniri deși se dărește unor elemente foarte tinere, a avut cel mai frumos succes moral luând parte un număr mare de spectatori cari au rămas entuziași de jocul frumos și plin de vigoare a tinerilor participanți.

E. B.

Toată lumea cumpără numai dela

Firma „Românul”

din Aiud, unde se găsesc cele mai bune și mai ieftine mărfuri de tot felul

1 litru unt de lemn de salată și gălil	— —	Lei 36—
1 kg. orez clasa I.-a	— —	26—
1 „ cafea Lave	— —	140—
1 „ cafea turcească	100—	240—
1 „ prune uscate	— —	Lei 17—
1 buc. lămâie	— —	5—
1 kg. macaroane	— —	20—
1 „ mazăre verde	— —	8—
1 „ ojei Flora	— —	20—
1 „ juică veche	— —	30—
1 „ rom cal. I.-a	— —	65—
1 „ săpun de rufe L.-a	— —	26—
1 buc. săpun Cămila	— —	5—

Conserve „Grivița” din prețul fabricii reducere 1 Leu la cut. de 1/2 kg. și 2 Lei la cut. de 1 kg.

Incercați și vă convingeți!

Poșta Redacției

Dl S. F. în M. Din pricina lipsei de spațiu, dar mai ales din motivul că în n-rul nostru trecut ne-am făcut datorie față de eroul I. Moța și jertfa sa — nu putem publica articolul Domniei tale. Cititorii noștri ar lua-o în nume de rău că ne repetim și ne-ar bănuși și de altceva. Dta însă să nu te superi — trimiteme alte lucruri. Peană ai bună dar ține seamă că noi facem o politică absolut independentă.

Răzbunare. Fantazie vie. Mai multă disciplină în cernerea gândurilor și înainte de toate sinceritate. Mai încearcă și continuă ținând seamă de cele de mai sus.

X. X. Z. Desigur, scrisoarea Dvoastre, deși e anonimă, ne dă de gândit. Oricând e vorba de o românească acțiune — noi nu ne vom da înapoi dela nimic ce servește cauza și problemele românizării în general. Puneți mâna pe condei și ne comunicați ideile Dvoastre, fără anonimă însă, iar noi vom fi la datorie.

De vânzare din mâna liberă în apropiere de oraș lângă fabrica „Vulcan” 4 jugăre grădină de pomi cu tot felul de altoi de soiuri. Informațiuni la Gheorghe Vitan Piața Reg. Ferd. Nr. 1. 1—1

Atențiune!

Dacă doriți să vă procurați conserve de toate calitățile, rom pentru ceai, ceai, cacao, cafea aromată măcinată la minut pentru turcească și lapte, orez, unt de lemn, proaspăt toate calitățile și ori ce articole de coloniale, cumpărați cu toată încrederea la

Intrep. Com. VALER PASCU S. A. Cluj

Depozitul Aiud

Magazin de coloniale Engros și Detail
Piața Ferdinand No. 34

Aparate de radio:

PHILIPS,
MINERVA,
STANDARD,
ZERDİK
TELEFUNKEN,

vinde în rate mici

AUTO-RADIO-BUCUR

Cine vrea încălziminte bună și durabilă să cerceteze numai atelierul de cismărie.

IULIU RADU

Str. Prințul Carol No. 29,

unde se face lucru la comandă, bun, garantat și ieftin

Voți să petreceți bine?

Nu puteți numai în restaurantul

„TIGRU”

noul conducătorul P. IONESCU

Cele mai bune și delicioase beuturi, mai ieftine ca ori unde.

Billard nou!

Toți tinerii petrec numai la

„Nenea Ionescu”

Piața Reg. Ferd. 29.